

679⁽⁴⁾

ser. 67.9

see 10/10/44

0

Maina a ~~Dist. case~~ Page 1 - 2

Tlhalano from Page 3 - 25

Rwano " " 26 - 35

A. Mosehle

- I Mathole. (January)
Mathole maxapu mafodi malewa ke
thšwene, thšwene kxolo rôtô morwa Morobyane
- II Dibokwane (February)
Dibokwane tšô morula.
- III Pherekxong (March)
Pherekxong ya dinawa.
- IV Hlakola. (April)
Hlakola matsêšê moxak & betšô ka
sefularo o betšô ka sexôlôxôlô Hlakola
- V Mopitlo. (May)
Mopitlo moputlaxanya selemo le
marexa.
- VI Moranang (June)
Moranang a belo tšô badišî a o maruru a
o bo ruto.

679. ²

2

K34/79

VII Mosexamanye (July)

Mosexamanye a serole sexa manye
di ye taleng.

VIII Ngwato-abošexo (August)

Ngwato-a-bošexo. a a ka lefa selemo
marula ke pelo tša nang.

IX Phupu. (September)

Phupu phuputša di nare.

X Phato (October)

Phato Phatola di hlare.

XI Lewedi (November)

Lewedi la maduka phalana.

XII Dibatsela (December)

679.

K34/79

Monna yo o lekile xo eletša mosadi
 yo wa xaxwe xo lahla mekxwa e e
~~mebe ya bootswa mo lapeng la xaxwe~~
 eupyā mosadi xa a ka a amoxela ^{mo kwa.} khalo
~~ya monna wa xaxwe.~~ Ka moraxo mosadi
 yo xe a bona xone monna wa xaxwe o
 xana mekxwa e ya bootswa mo lapeng
 la xaxwe. o thomile xo tšwa lapeng
 la xaxwe a latelela banna mo botaxwe
 mo xo ruiwaxo mabyalwa xone a phlele
 nabo ka xo dira bootswa. xe monna
~~yo wa xaxwe eleng Makhaše~~ a bona
 taba e, o lekile xo ^{mo} kxala mosadi yo
 ka xo mo otla ka kxati, ^{xwa se} eupyā boptelo
~~lya bootswa mosadi xa a ka a bo~~
~~lahla.~~ Ka xona Makhaše a be a
 tlovelana le mosadi yo ka xo mo hlala
 ka xo mmexa le kxatlleng la mošate
 mo le kxotlleng la mošate Mor. Makhaše a
 bea mabaka a. 1) Ke lekile xo kxala
 mosadi yo waka Tšopeng ya xe re le babedi
 mo lapeng xone a xomele mokxwa wa bootswa.

679. K34/79

xomme xa a ka a šetsā Kxalemo yaka
 (2) Ke lekile xo mo Kxala ka xo mo tla
 ka Kxati mmele. xa a ka a šetsā Kxalemo
 yaka. (3) Ke lekile xo bitšā
 batswadi baka le ba xaxwe xone
 ba nthušē xo mo Kxala mo tabeng e'
 ya botaxwa le boatswa bohle ra
 mo sōla ka xo mo Kxala, cupya xa
 a rate xo amoxela tšōlō le Kxala tšōka
 le tšō batswadi! Ka xona ki a mo
 hlala xa ki sa rata xo phela nae.
 Ka xona leKxotla la mošate la
 dumelela Makhašē xo mo hlala
 le xone Makhašē a bušetšwe dikxomo
 tšē 4 le puo di tšē 20. eleng tšē a
 beng a be a mo riyetšē ka tšona
 mathomong. Xwa ba byalo Makhašē
 a bušetšwa diruiwa tšō xaxwe
 le tšoto tšōhle tšō lapa. mosadi a tšwa
 lapeng le dikobo feela, eleng diaparo
 tšō moxaxare le tšō bošexo a
 boela lapeng labo.

679.

K34/79

6

e mong monna jo ke Makweng
Mašexwana o nyetše mosadi ke
 Tšibuxo Makloko. batho ba ba Phetsē ka
 lebaka le leteleletšana. ba be ba ba
 le bana ba 3. Basimanyana ba 2
 le mositsana yo 1. Ka moraxo
 monna yo Makweng Mašexwana a
 tšenwa ke bolwetši bya "Dihwahwa"
 (Kexore bolwetši bya xo hwa o tsoxa)
 Xona mosadi yo a thoma xo boifa xo ka
 robala le monna yo dilaong di tee le
 xo mo hlaswa, le xo se mo swari ke
 thswanelo byale na xe e le monna wa
 xaxwe. Xona monna a rata kudu
 xo xapeletša mosadi yo wa xaxwe xore
 a phele nae ka xo mo swara ka
 thswanelo le xo ba nae dilaong di
 tee eupyā mosadi a xana xona thepang
 ya tsoxa monna a thediša mosadi ka
 Kxati ya xo mo itiya mmele mosadi yo
 ka mehla xe a iteilwe o thšabelaxa
 xabo lapeng la tatarwe le mmaxwe

xe a fihla xa xabo o laodišetsā tataxwe
 le mmaxwe ditaba tšā phapang ya bona
 le monna, ka mo e direxileng. Ka xona
 batswadi ba mositsana ba emela nqwane
 wa bona, xe batswadi ba lesoxana ba
 etla ba botšwa xone: Cefang ka kxomo
 moxwa wa lena o itšile morwedi wa
 rena. taba e ya tefišō xo lesoxana e
 direxile xa 2. ka la 3 monna yo a tšua
 ke xo tefišwa a tšelwa ke moxopolowa
 xo hlala mosadi yo: Xona taba e ya
 išwa mošate lehxotšeng mo lehxotšeng
 la mošate mosadi a bea mabaka a
 y monna yo waka o a babya ke bolwetsi
 bya Dikwakhwa bo a mo xafišā ka
 mehla xe a toxetšwe ke bolwetsi
 byo o a ntšiya ka xona xa ki sa
 morata.

Monna a bea mabaka a: are mosadi yo
 ke waka ke mo nyetšē ka dikxomo xone
 lehono ke tšenwe ke bolwetsi byo bošoro
 byo bothata byo bo boifišang

679.

K34/79

8

Xome mosadi yo ke waka o swanetiso
 nthlokomela xone ke se welle m^ollong
 ke se bolawe ke thefo ke se bolawe
 ke tlala. xe xona a sa xone xo
 nthlokomela fao xona xa a nthuse selo.
 Lekhotla la mosate la emela boitaodiso
 bya monna ba khalamokhwa wa mosat
 Eupya mosadi a xana ditayo le dikeliso
 tsa lekhotla la mosate. Ka xona xwa ba
 le tlalano. Bana bas le dikromo
 tsohle le dipudi tse beng di mo nyetse
 tsa ahlolelwa xo boela monna yo
 xo tee le bana bas. le ditoto tsohle
 tsa lapa mosadi a boela lapengabo
 a sena selo.

Bana ba lotwa ke ba bo monna
 Diruiwa di bušetwa xo la bo monna.

Mo lekhotleng la mosate xo setswa
 Kudu yo Phoso le boledi eleng bya
 xaxwe xe monna e le leledi ana le
 Phoso a rata xo hlala le xa Phoso e nanae

o ahlolwa ka xo amoxiwa bana le
dithoto tsohle tsa lapa le xo se busetewe
selo. tsohle ya ba tsa mosadi
xe xo ka hwetewa phoso ka xo mosadi
lekhotla la mosate la hwetsa taba e phoso
ele ka mosading. Lekhotla la hwetsa mosadi
jo a xana xo amoxela dikeletso tsa
lekhotla la mosate xona Bana, Dithoto,
Diruiwa tsohle di newa monna
mosadi a ka baela xabo a sena selo,
xe mosadi a hlala monna xo
hwetewa phoso mo mosading bana
kamoka ke ba monna le Maxadi ohe
a a nthsetewexo ke monna a a mowela
xe xo hlala monna xo hwetewa phoso
mo monneng Bana kamoka ke ba mosadi
monna xa a boele ke selo le maxadi
xa a abone. Karoxano baneng
le dithatong le di phuweng xa e
xona xa yo xo ka hweteweng
phoso ele ka xo yena ka tibeles
lethlahloba ya lekhotla la mosate.

679

K34/79

10

Xe monna a huile mosadi o swanetse
mo fifalela. Le monna xe mosadi
a huile o swanetse mo fifalela
Monna o swanetse fetsa lebaka la
ngwaxa kamoka a sa klobe moriri
mo kloxong a sa o klapl.

mosadi le yena o fetsa lebaka la
ngwaxa kamoka a sa beanye moriri a
sa o tlotse ka makhura le yena ka
nosi a sa tlole ka makhura. a
khanotse ntepa. a sa apare pheta mo
molaleng a sa ruale maseka matong
le matsoxong. mo molaleng mosadi o
apara mabya wa letlale la kxomo.

Ka lebaka la selo (bohloxad)
mosadi ya wa moledi xa a dumllelwa xo ka
tsena dilaong le monna e mong.

Xa a robale ntle. mo e seng ka nguakong

la a ye dikemong. mahlakung

ka robale masemong

xa a Kxanyell le xa pula e e tla

679

11

K34/79

Xa a ye monyanyeng

Xa a ye komeng

Xa a ye leetong le a ka robalang xona

Xa a bape mmato a mofoa

Xa a kxophe ngwako xoba lapa xobaxo ritela

Xa a tsene ka kxona yamatse a sešu

a klapa dikxoto; le diatla ka morole

Xa a tsene ka ntlong e xonang le

motho wa tswetsi.

Xe ele monna ka moraxo xa ngwana

a ka nyala e mong mooadi. Eupya

xa ele mooadi xa a dumelelwe xo

ka nyalwa xape, tšeano ka thokong

ya mooadi e fedile a ka se nyalwe

xape la bo-bedi. Eupya ~~ke~~ mooadi

jo wa mohloloaxadi a tla xafelwa e

mong wa leloko la bo monna wa

xaxwe e a huileng xone a mo

hlokomelle ka xo mmellexišá banna

le xo mo lemela le xo mo direla

mediro e meng e lebaneng

banna.

679

K34/79

12

Xa monnaxo monna yo wa moku
 a se xona, xo ka nyakwa e mong
 wa leloko la bo monna yo wa
 moku xone a mo eme sebaka. le
 xe e ka ba ngwana wa rranqwani
 -xwe, xoba wa rramoxoloaxwe
 xoba morwa-rraxwe wa kxoro.
 Eupya e seke ya ba motho o sele yo
 e seng wa leloko la bo monna
 yo wa moku.

Xe xo ka kwa mosadi a kwa
 ana le bana xoba ngwana tel.
 xona monnaxwe o swanetso xo
 ya seantlo. Taa xo direxa xa
 batswadi ba mosadi yo wa moku
 ba tieba xabotse xone: Monna yo
 o be a phedišana le mosadi yo a
 huileng ka khutso le bo iketlo mo
 lapeng la bona, le xo tieba xabotse
 xone monna yo o be ana le thwara
 e botse mosading wa xaxwe yo a
 huileng. Xe a be a sena thwara e
 botse le phedišana e botse mosading wa

679

13

K34/79

xaxwe yo a huileng; e ka se be
molato le phofo xe a ka se fiwe
seantlo.

Xake xe mosadi yo a huile a be a
se na ngwana le monna yo mohlomong
ka bakala Bo-oba, xoba xo hwelewa ke
bana xoba a huile bofeng a sebu
ake a ba le ngwana xona xa a na
seantlo, xo bolelewa ka seema va
xone: O huile "Leibana" ke xone o huile
a sena ngwana!

Xa mosadi yo a huile a na le bana
xone a se na monnaxwe wa karibe
xomme monna yo a kopela xo fiwa
seantlo batswadi ba mositsana ba
thabela kxopelo e xona a ka fiwa
ngwana wa kxaetsedi ya mosadi yo wa
mohu, xwa hitiwa xone: O ile seantlo
va kxaxadiaxwe. Xe a se xona
xona xo direxa xone: Mosadi monaxo
mosadi yo a huileng a ye xo lelokolabo
ke xone xo Monnaxwe xoba xo Moxolwane
wa mosadi xoba xo kxaetsedi

679

K34/79

14

Xa ya Kxopela ngwana wa Kxarebe xone a
 tle a ye seantlo sa morwedixwe yo
 a huileng. Xona faaxe ba ka kwana
 xa a Kxonexa xone Kxarebe ye' ya Menna
 xwe, xoba ya Mexalwane xoba ya Kxaetsedi
 e ye seantlo sa mo a Kxapelalwaxoxe
 ya xona a yo fepa bane ba ba di'uana
 ba šiilweng ke mmaabo.

Seantlo se nthāētšwa dikxomo
 eufya dikxomo tša nthāe xa di xalalwe
 xape seantlo xa se direlwe
 monyanya dikxomo tša bona seantlo
 xa di hlabelewe mokwotlwane xa di
 hlabišwe, xape seantlo xa se bekwē.
 Mosadi yo a sētšeng a nyetšwe a
 ka se išwe seantlo xoba xo ya
 seantlo, ka xobane a sētšē a bušwa
 maxorong a šele a bušwa ke bašale
 ba ba ^{monyetšeng} ~~seantlo~~ ka dikxomo
 a tla a išwa seantlo e ka ba xo mo
 hladiša, xamine faa xa xo Kxonere
 ke xo faša malaa wa leaxo.

Bana ba basitšana ba ba hlattama-
 nane xa ba yane seantlo mothe
 o kxona xo yela ke monna xwe e mong
 seantlo eupya e seng ba ba
 hlattamanaxo.

monna xe a ka hwelwa ke mosadi
 a hwa a se na ngwana. monna
 yo wa mohlolo xadi a tloxe a rata xo
 ka fiwa seantlo. Batawadi ba
 mositsana yo wa moku ba ka mofa
 seantlo xe ba rata fao xa xona
 kxapeletšo. Eupya xa monna yo
 a ka rata seantlo xomne batswadi
 ba mositsana ba sa rate xo mofa
 mollomong ka bakala mokxwa o mong
 x mohe wa xo hloka phedisano e bese
 le mosadi lapeng ba ka xana, eupya
 monna yo a nyakxo seantlo o tla
 nyaka dikxomomo tše a beng a nyetše
 ka tšona xone di mmaelle. Ka xe a
 se na ngwana le mosadi yo a hui leng
 xona batswadi ba mositsana ba na le tlhaxo xa

679

K34/79

16

xe mo nea Diruiwa tsā xaxwe tōdile
 tše a beng a nyetše ka tsōna. Xe ba
 ka xana taba ya bona e ka išwa
 le xotleng la mosadi xone e ahlolwe
 xone monna yo a bušetšwe diruiwa
 tsā xaxwe. Ka xe mosadi yo a huile
 a se na ngwana. Xe a huile a
 a na le ngwana iwe moetsana xoba
 wa mošimanyana la xa all o tše
 xona a ka fiwa seantlo ke batswadi
 ba mohu xe ba rata fao xa xo kape
 letšo.

Xe monna a huile mosadi e sa
 le yo mofsa xoba a tšopetše. mosadi yo
 ya ana thswanelo ya xo ka ya mo xong
 xoba xo khuduxa, xoba xo ya xo dula mo
 a rata xo. o tlemexile xo dula mo
 monna wa xaxwe a mo tlogetšexo xona
 o tlemilwe ke molao wa dikxomo tše
 di mo nyetšexo. Xe a ka tloxa xona o
 tla be a hlala lebitla, thswanelo ke
 yo dula mo lapeng la monna wa xaxwe e a
 huileng xo tšhele le sena xe a e hwa

K34/79

mosadi yo mo lapeng a ka lotwa
 ke monnexo moxats'axwe,
 Moxelwane wa monna, ranwanarwe
 kxae'tseedi matswelanwe bas Kamoko
 xa bana thwanelo ya xo ka lota mosadi
 yo wa mohloloxadi ka xomo tsinela.
 Morwa wa pele e moxolo wa
 mosadi e mong wa moxats'axwe wa
 lapa le le latelaxo la mohloloxadi yo, a
 na le thwanelo ya xo ka lota le
 xo babalela le xo tsinela ye
 moxats'a-tataxwe. Moko a khetwa
 ke yena mosadi yo wa mohloloxadi
 ka talle ya ba baxolo le bakxomane
 ba khetso ye ya xabo moha monna
 wa xaxwe: Xe a ka se rate e
 mong wa mo kxomng ya xabo monna
 wa xaxwe, a ka seke a raliwa xaba
 xo xapeletswa yo a samo rateng.
 Lupa a tlenxile ruri ka xotlenswa
 ke dikxomo tse tsa xo mo nyala xo
 xula mo lapeng la monna wa xaxwe xo
 xila xe a e tswa.

Xe a Ka tloxa xona o tla be a
 nyaka thlalo. Taba ya xaxwe xe a ka
 tloxa a ya xo sele e ka iswa mošete
 lekhotteng xone e ahlolwe ka molaso
 wa thlalana. Ke xone mošadi yo a
 amoxiwe bana le dithata le diruwa
 tšohle tšie e beng ele ~~xxxx~~ tša maha
 monna wa xaxwe. Xone yena a
 dula moš a leng xona ka xo rata
 xa xaxwe. Eupya xe a ka se rate
 e mong wa leloka la ba monna a ka
 na a phela mo Kxorang e le manna
 e mong yo a ka mo Kxethang mo
 motsang eupya monna yea o tla
 bitšwa mottaba xoba moxwe
 xoba monna wa bošexo. Eupya
 banna ba Kxora e ba ka seke ba ba
 le taba le yena xoba xo ka motšā
 merêrê e meng e mebotae ya lethabo
 le xa e ka ba ya mahloko, xa ba tšā
 nae ba tla nammona ele monna
 xo a sepelang Kxorang ya bona ka bohodu

679

19

K34/79

monna yo ke motsofeela yo a ka se
beeng molao mo lakenge.

mohlala šo:-

Mosadi o xona mo motseng wa
madibong, motseng wa Kxosi Kxolo ko
leina la mosadi ke Mmalekoba Malata
o ngetšwe ke monna leina la monna
ke Morwamathšakxeng Malata. monna
yo wa mosadi yo eleng M. Malata. o ile
a dira kotse ya xo balaya motso a
swarwa ke ba mmuso a išwa
theekong masišing. a hwetšwa
molato a ahlolwa xo bolawa
ka xafexwa. xe monna yo a
lexilwe ke ba mmuso ka bakala
molato wa xaxwe wa polao. mosadi
wa xaxwe mmalekoba ya ba mohlala-
radi ka lebaka la ngwana. xe a
leditše ngwana a apola diaparo tšhe
tša bohlooxadi a bodlwa xe a
tlxile bohlooxading ba leloko la
bo monna ba mo xafela monna o

679

K34/79

monna wa xaxwe xone e be yena
 mohlakomedi wa xaxwe, Cupya
 mosadi yo xa a ka a dumelana le
 bakxomane ba matsi (Kxōrō) ^{yo} xa
 monna wa xaxwe ye bare; O swanetsō
 kholomelwa ke Sexaxwane Malata
 eleng yena monna xo monna wa
Mmalekoba; mosadi yo a xana, xape
 xa a ka a rata motho mo lelokoeng la
 bo monna wa xaxwe yo a fexilwa
 Cupya mosadi yo a ikxethela monna
 ka nozi mo matseng yo a ratang ke
 yena yo e seng u-a leloko la bomona
 wa xaxwe, leina la monna yo a mo
 kethileng ke Malexorwa Sebowane
 yena a rata mosadi yo Mmalekoba
 a phela nae mo kxorong ya malata ka
 xa ba mottabo lebadu Monnabōxō
 ka mona xo monna yo Malexorwa a
 kwana le mosadi yo Mmalekoba xone
 ba khuduxe mo matseng xoba ma kxorong
 ya malata ba axi xo sele xone

679

K34/79

monna ya a tle a Kxone xo itaola
 mo lapeng la mmalekoba. Xona ka
 ntle le taola le poleledišano e botse
 le ba beloko la bo monna wa xaxwe
 a tšwa lapeng a thoma xo axa motse
 o mofsa le malexoxwa. Ba malata
 xa baka ba thabela mokerwa o, ba
 leka xo thibela le xo Kxala Malekoba
 xone a lese xo axa motse. (Lapa) le
 le lefisa eufya malekoba a xana
 a axa lapa le le lefisa ka Kxang
 a phela xo lona le mo Malexoxwa.
 Malexoxwa e sa siwe ele Mottlaba
 a phela ele mong wa lapa a ipuša xo
 lona ka mo a ratang. Banna
 ba malata le bathomana ba ntšhe
 ba leka xo eletša malekoba xone a
 bowe ka lapeng la xaxwe, eufya
 malekoba a xana. Taba ya xaxwe
 ya be ya išwa lekatleng la mošite
 xo ahlolwa mo mošite seroxwane
 malata a bea bohlatse bya xone.

679

K34/79

Mosadi yo ke wa moxolo-ake, xone
 moxolo-ake o huile. Bo-Rangwane
 le bo Ramoxolo ba nkhafetse yena
 xone ke le mohlafetsi wa xaxwe
 ke mo tseneli eupya mosadi yo
 xa aka a dumela, o nkxanne, le
 se a nkxanne xa nka ka belala
 xanka ka thwengana nae. Yena
 ka nozi o ikxethetsi monna yo a
 ratileng ke yena le xaxo le tyala
 xa nka ka thwengana nae. Ke mo
 lesitse xone e le motlaba wa xaxwe
 lehona ke le hile xono elitša le xo
 monotša xone a boe lapeng la xaxwe
 eupya o xanne. Ke Phile xomileti
 lekhotla la makomana a motse wa
 xesiu a (kxona) xone ba thuse ka
 dikeletšo ruri mosadi yo o nyaditše
 dikeletšo tša rena bohle, ke ka
 jao ke thisetšexo taba e mo lekha-
 tleng le la mosate xone le se thuse
 ka xore phethela taba e

679

K34/79

Mosadi Malakoba a butšičwa
 xone ke ka bakalang le a nyatša
 dikeletša tša barolo ka xaxwe
 a fetola ka xone; Xa ke rate xo
 tšenelwa ke lesoxana le serogwane
 Xape xa ke phele nako ka khutšo ka
 xo xana mottabo wa ka Malaxoxwa
 ka xona xa hi sa rate xo dula mo
 lapeng le le axilexo ke morwa bona
 tšhota ka mošate la mo ahlola
 xone a boella lapeng la xaxwe a
 kwe molao wa ~~Barana~~ ka xaxwe
 xo seko byala xone o a hlala
 o hlala lebitla, mosadi a tšša
 xoxana xo ka boella lapeng la xaxwe
 a tšša xone a ka se tloxele lapa
 le lefa la morwa wa xaxwe
 wa mottabo elang Malaxoxwa
 xa a tšhota ka mošate la mo
 ahlola ka xo mo amoxa bona ka
 le ditšoto tša lapa le Diminwa
 masoxanyana a 3 le khaxebe e tše

679

K34/79

bona ba isitšwe lafeng la tatabo ba
 dula xona ba hlokomelwa ke mangwa
 nabona le makxolo a bona wa
 makxekolo eleng Mokotomane Malote
 mo maemong a xaxwe a ka se
 fetolwe le xe yena a hladike bona
 ba ba xaxwe ba tla rafela ball
 boemong bya mmabso le ditšwaneng
 tša tatabo. Mosadi yo wa
 mohlaloxadi ka moraxo xa thlalo se
 a ka nyalwa ke monna yo wa
 motlalo mo basading ba
 xaxwe xa ana ba eme o bitšwa
 thlaloxadi xoba Mofefa bana
 ba xaxwe ba a ba tswetšexo kamoraxo
 xa thlalo ke ba monna yo a mo
 nyetšexo ka moraxo xa a hladike
 Eupya bana ba xaxwe ba bitšwa
 hlata ba kxone eo e mphaa.
 Xe mosadi a ka boela xaxabo ka mohlaloxadi
 ko bona ba a tlang xa ba belesa ba tla
 bitšwa ka monna wa xaxwe wa pele.

Kwanô.

Dimphe. Xa motho a na le tatarwe.
 Ka moraxo tatarwe a hwa, xe a e
 hwa a fe a na le ditshato (diphahle)
 tše byalo ka Selepe Letlwana
 lerumu molamu ka tšê. Thoko
 ya motšoko e dirilweng ka lenaka la
 Kxomo, xoba e rekilweng ka Phatla ya
 Letlale. Kxomo xoba Phetha. e tlare mohlantzi
 a bonaxo e mong wa bana ba Ramoxo.
 loagwe xoba ba Brangwanaxwe ba
 thlang maemong (mahobong) a mona
 selipe ari. Tšea selipe se ka sona
 o hloboxê Ramoxolo xoba Brangwanang
 o tla dira byalo xo bana ba eleng
 masoxana (banna) o tla dira byalo
 le ka dipara tše eleng tša Senna
 fae o dira kaxo se holofele tšitšô
 Taba e e diwa ke ngwana wa
 mositsana xe a tšwetšwe a na
 le basitsana ba bang. Xome ba tšwetšwe
 ba se na dikxatšedi. Ke xome bana
 ba basimane

679

K34/79

Xo dira ngwana e moxolo wa
mositsana, a dira fao ka xo kwanā
lē xo boledisana le banyanana ba
xaxwe. Dimpho tšē kyalo di ka
fiwa le Batloholo ba moku ke xore
bana ba basimane ba dikxatšedi
tšā moku xa ele tšeding diphallo
tšē ka xo šala tšona basitana ba
ba ka di abaxana ka bo bona bo
di araxana.

Xa ele moku wa mosadi a ka hwa a
na le phallo ke xone: Dipitša Meēta
Maxoxwa Diapara. le tšeding: lexare Mohaxo
Xe ka mo lafeng xa se na ngwana wa
wa mositana xona ngwana e moxolo
wa Lesoxana o tla klobošā bo
matswalaxwe ka tšona ke xore bana
bo bo Mmamoxaloxwe xoba ka bo
Mangwanaxwe xoba ka Malomeaxwe
Tšē šalang o tla di abaxana le bo
monnaxwe ka kwanā le boledisana
Mohlomong xo ~~šala~~ šā dira xena moku ka noē.

Mahlala šei

K34/79

Monna e mong mo tsatane leina
 ke Khulwane Nape monna yo
 ile a babya ke bolwetši bya
 Mafahla. (Sehuba se sexela) Ka
 moraxo xe a bona xone lebo ka la
 xaxwe la xo hwa le a batamela
 o ile a bitša barwa ba xaxwe bo
 3. le ngwana (Morwa) wa Moxolwane
 xe ba thile a bitše mosadi wa
 Xaxwe monika a mo laela xone
 a mo neele lesumu letlwana
 Kōtsē Molamu le diapara
 a nea ngwana wa Moxolwane lesumu
 le Kōtsē le thoko ya motsōko a nea
 morwa e moxolo wa xaxwe selepe le
 molamu a nea e mong letlwana le
 Thēnduba ya xo loxa dišexo le methoto
 le dintlatla a nea e mong a nea e
 mong phalafala le le pheta le selepe
 sa maraxana e mong le e mong a mo
 nea ka lentšha la xone: o tla šala o
 ntšhozoxa ka sona le tšona ~~o~~ diapara

K34/79

a ba nea e mong le e mong ka
xone o tla sala o ntl'oboxa ka sona
xa xo fitile mats'atši e se maha
a hwa a balokwa.

Dimpho tše matho a ka
holafelaxo pušetso ke Kxomo Pudi
nku thšalete.

Xe ngwana esu wa sesoxana e ka
ba wa Malome wa Ramoela wa
Rangwane wa Mmangwane wa
Mmamoxolo xe a ya nyala mosadi
nka mo neela Kxomo xoba Pudi xoba
nku ka xone ke a xo 'tšwela'. Fa o
ke xone le yena mohleng morwa
waka a ya nyala mosadi le yena
o tla busa sela ka xo ka ke ka mo
'tšwela' sona mola a nyala. Xa
hi be ke mo tšwetše Kxomo o tla tšwa
Kxomo xa ele Pudi le yena Pudi
nku le yena nku thšalete ka
palo ya yona byala. Ka xone seema
re Bora Kxomo ke ba ba Kxomo

679

K34/79

Fao xa xona lebaka le le beilwexo
 la pušetšo. motho a ka tšwela ngwatho
 seiniwa e sale lesosana xoba e
 tšopetše. a ka tla a se buša ka
 moraxo xa lebaka le le telele
 xoba ka moraxo xa nyaxa e mentšhi.
 Ke xone mohleng jola le yena a
 nyadišang morwa. Fae xape xa xo
 na pušetšo ya tšhanyo. Peela. Ke
 xone xe o ka ntšwela kxomo ya
 Phalo nna ka tla ka xo tšwela
 kxomo ya tšhadi xo lokile, fao
 xa xo molato. feela xa o ka nthša
 kxomo ka xone le nna ke xo
 nthšeditše kxomo tšohle di a loka
 xape xe moxwera wa ka a ka tla
 xe nna xo adingwa seiniwa. Pudi
 kxomo nku ke kxona xo mo adina
 xone a phethe molato wa xapwe ka
 xona xone mohleng a e bonama a e
 buše mo xo se nna. Peelano ya lebato
 le boxolo le leano la seiniwa

Ka xone Seema se se Kxomo ya
molato xa e nyatswe. Xape
Kxomo xa e fulelwe.

Mabele a ka fiwa morwera le
wa molako ~~le~~ xo se naxo Pusetso
Eupya e ka ba ka seelo byale ka
xa e ka fo ba seelo sa seroto
Ntlatla. xoba Mokotlo xo feta fao
xo tla nyakexa Pusetso.

Xape Malome wa motho o na le
tokele ya xa fa nyanana wa
Kxaitšedi a se se Kxomo ya xo nyala
mosadi ka ntle xa xo nyaka
Pusetso. Ka lebaka la xone le
yena o nyetše mosadi ka dikxomo
tše nyetšexo Mme. Eupya ke
Malome e a hlallamang mme go a
nyetšeng mosadi ka Maxadi a mme
xoba a ruileng maxadi a nyetšeng
Mme. xa se bo malome bohle ba
swanetšeng xo dira byalo eupya ke
malome go a hlallamang xoba a hlallamang ke Mme

679

K34/79

31

Dipapatso

Mabêle Letswai Mêrêpo. Matsok
 Motaxa (moxohla) Letsoku, Meeta
 mabele a a rekisura ka xo bapatsa
 naxeng tše xo nang le tlala. ka
 ona motho o Kxona xo reka diruiwa
 Kxomo Pudi rhu tšalete a rekisura
 ka mekotla. xa motho a bapatsa
 mabele naxeng xaba matseng o e seng
 wa xaba. xe a fihla matseng o e seng
 wa xaba o tla nyaka e mong wa
 banna ba motse oo e seng wa xaba
 xone a mo iše motate xo Kxosi ya
 motse oo a bapatsang xa ona xone
 a ipexe xone ki mo matseng ke ruwe
 mabele ka Kaloi xoba ka diese la
 ke a bapatsa xone ke a dumedisā le
 xa Kxabela xone Kxosi a ntumelele
 xo bapatsa le xo rekisā mo matseng wa
 Maxwe. ka xona a tla laetwa sero
 (tlatla) ya (sa) motate xone a se tlatse
 mabele e be sebeng sa xone a dumelwe

K34/79

xo rekiša mabele a xaxwe a
 iketlile. Le lona letswai le bapina
 mabata xome mabata e e ruwala
 ka dintlatla le methato e iswa
 papatsong metseng e meng mo xo
 kwalang xome letswai le a hlokwa
 xe mmapatši a fihla metseng a
 ruwele mabata ya letswai o tla tša
 mmota o meng a o isa Mosate xore
 e be sebero ^{Kwobing} sa tumelelo ya
 Papatsa. Ka mabata ya letswai motho
 o re ka tšalele, mabele, Dikxoxo
 mabata ya letswai e bopiwa ka
 xo hlattlamana ka bokolo bya
 yona xore theko ya yona le yone e
 tle e sepele ka xo hlattlamana.
 Meripō le yona e a rekišwa e a
 bapatswa. mmapatši a e ruwala ka
 kalori a ya metseng xo bapatsil xe
 a fihla metseng a a yang xo bapatsil xore
 o tla ntha sebero sa mosate xo kwobing
 ka ntlatla e tlešeng xore e be tumelelo
 sa xone a bapatsil ka bokolelo.

Ka monepō o eka mabele le thōalete.
 Letsoku la lona le a bapatswa ke
 baepi ba lona xasole batho ba kua
 xa mpahlēla mošola wa noka ya
 Lepelle, bona ba bapatsa letsoku
 Ka xe letsoku ele seho sa bathōepi
 bathong. mo Maloxeng tōa masoxana
 le methēpa la thōepa ka xo tlola ka
 letsoku le le hlakanem o makhura
 a lefela ba thōla mmele kamoka
 ka lona. le moka ya a tholang ka
 letsoku o laetsa xore o na le pelo
 e e thabileng. Ka xona le a
 bapatswa le a rekwa ka mabele
 le dithōalete le dikxoxo le ka seruina
 sa pudi. Kxomo le nku xa di rekke
 letsoku di a ila. Ka xore makhura a
 kxomo le a nku a kxona xo hlakang
 le letsoku le le šitšivexo xome batho
 ba thōle ka lona makhura a pudi xa a
 hlakangwe le letsoku xa thōlwe mmele
 ka xona ba bapatsi ba lona ba isa sebexo
 sa lona mošale xo kxore xo kxapela tumelole sa bapatsa

K34/79

Motaxa ka xa ele selo sa bothoepi
 tya Diphehlô le Mexopa le ona o a
 epya baepi ba ona ba o bapatsa
 xo ba ba o hlokanq ke xone metseng e
 xo tsebyang xone xo hlotiwa motaxe
 motaxa o thakxapatsa Mexopa xa o
 hlatawitšwe o tlotšwa ka motaxa xone
 e tle e be o mošwana o tsele le tšona
 Diphehlô. Ba bapatsi ba ona ba
 isa sebexo mošate sa xo herela
 Kxosi xo Kxopela tumellela ya tšekišo
 ma metseng. Motaxa a ka rekura
 ka mabele le Dikxoxo le tšelele
 Motaxa e rekiswa e bopilwe mekota
 byale ka ditšhōlō byale ka metšoko
 e bopilwa ka xo hlattamana ka
 boxolo. xone le tšoko ya yona e tle e
 ya ka hlattamana. Mabejana Kxawane
 mašelenyana. Meeta le dipitsa le
 tšona di a bapatswa ke babopi ba
 tšona le tšona di išetšwa sebexo
 mošate xo Kxopela tumellela ya Papatsi le tšekišo

K34/79

Le motsako le wona o a rekišwa
 ka xa bapatswa ke balemi ba yona
 bona ba o fula ba o hipa ba o šila o
 bopiwa Dithokola (Dikxokola) ba tletša
 dišexo tša motsako kamoraxo xa ele
 dikxokola tše omilexo di a ruwalewa di
 a bapatswa di a rekišwa Pudi e
 ka rekwa ka lesomi la dikxokola
 nku e rekwa ka kxokola tše 20
 mokotla wa mabele o rekwa ka 15
 la dikxokola xa ele mokotla wa leha
 le wa leotsa o rekwa ka 10 la
 Dikxokola. Xomo xa e reke
 motsako. Mothekešano ya xe xa
 rekwa ka seruwa se etšang
 Xomo xoba Pudi xoba nku
 xona thekišano e byalo e nyakolwa
 hlatsi xa mothe a reka Xomo ka
 mekotla e 10. ya mabele o tla
 swanela xo ntšša mekotla e 11 fao
 ke boklatši bya xore xa Xomo e e ka
 hwa e sešu ya tswala o ka se boe

Xo mong wa yona xo nyaka
 engwe (Seantla) fao ke ka bakala
 nakalla o wa matso. ona o thibela
 xone xo seke xwa tla xwa nyakwa
 engwe xe yela ya pele e ka hwa
 e sešu ya tswala. Eubya xe o ka
 reka Kxomo ka mekalla e iowa
 seke wa ntho wa matso (u) xona
 ke xone xe Kxomo e e ka hwa
 e sešu ya tswala xona moreki o
 tla boela xo moreki xo mmotso xone
 Kxomo ela e huile e huile e sešu ya
 tswala xona tlas a tšie Nama le
 letlalo la yona xone antho e
 ngwe. Xe a ka xona tala e ka
 išwa leKxotleng la mošate xo
 Kxosi xo ahlalwa ka xona moreki
 o tla ahlalwa ka molao wa xone
 antse Seantla.

Seema sa moxolo xole sepe:

Byang ba sa reheng Kxomo le boka
 mmotso. End. 5.679